

: Posamezna številka 6 vinarjev :

JUTRO izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. do-
godine. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnstvu
mesečno K 1.30, s dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto
mesečno K 2.00, polletno K 10.00, četletno K 35.00,
mesečno K 1.70. Za inostranstvo celoletno K 30.00.
Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnštvo je v Franciskanski ulici 8.
Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnštvo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne
vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmi-
rice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem
oglašnji: popust. Za odgovor je priložiti namko.
Telefon številka 303.

Naprednim kulturno-političkim voditeljem.

Opazujoč govore posameznih naprednih poslancev na shodih, ki jih prirejajo sami ali stranka, je opaziti, da se dotikajo vseh možnih in potrebnih vprašanj, bodisi programskih točk stranke ali dnevnih političkih vprašanj, vedno in vedno pa pozabljajo na šolska vprašanja, ki bi morala biti na programu vsakega političkega shoda in bi se od dne do dne moral sejati v mase smisel za potrebo, napredek in svobodo šole.

Klerikalizem se vseja v naše šolstvo vedno bolj in bolj, in ni čuda, ko se organizirano zaganja v državni ljudsko-šolski zakon, ko se poslužuje demagogije, da hujška ljudstvo zoper sedanjí ustroj šolstva na prižnicah, na vsakem shodu in pri vsaki priliki.

Zgodovina nas uči, kako se je te demagogije ustrašilo ministrstvo, da je izdalo leta 1883. novelo, ki je mnogo poslabšala prvotni naš državni ljudsko-šolski zakon; kako se le temu hujškanju udaja naučno ministrstvo, da z ministerialnimi odredbami gladi vedno bolj in bolj pot klerikalizmu v šolo. Našemur državnemu šolskemu zakonu, naprednemu učitelstvu in svobodni šolstva manjka ljudskih zagovornikov, ki bi napravljali javno mnenje šoli prijazno.

Nasprotniki šole napadajo in hujšajo smoteno in neumorno zoper uredbe šolstva na naprednem temelju in izpodbijajo tla naprednim šolskim zakonom.

Klerikalne stranke imajo n. pr. hujškanje in demagogijo zoper učitelstvo in šolo na programu, da pripravljajo tako tla lastnemu šolskemu programu, ki odgovarja njih principom. Za realizacijo svojega šolskega programa se spuščajo v boj in smoteno nadaljujejo kulturni boj na šolskem polju.

Napredni, svobodni šoli in učitelstvu naklonjeni poslanci pa se spuščajo v šolski boj le od časa do časa, le v najskrajnejši sili, ko prekipa nasilje in potreba že do vrhunce in skrajnosti.

Ni smisla, ni smotnosti, ni volje za kulturno-šolski boj! Tu se pozitivno pobija klerikalizem!

In smelo se lahko vprašamo, ali imajo naše napredne političke stranke sploh kak pozitiven šolski program? Da! Socijalna demokracija ima točno izraženo svoje stališče v šolskih vprašanjih, ima svoj napredni, svobodni, selni šolski program, ki ga skuša realizovati in za katerega se vztrajno bojuje.

V zadnjem času prireja napr. stranka na Kranjskem politički tečaj, na katerega programu zastoj iščemo točke o šolstvu, dasi menda to vprašanje ni nič manj važno v narodnem in v kulturnem oziru od drugih vprašanj.

Mogoče manjka zanimanja, informiranosti v teh vprašanjih — mogoče volje!

Ni samo naroden moment mero-
dajen pri šolskih vprašanjih, je tudi kulturno-napredni moment, ki ne potrebuje nič manj zanimanja in pozornosti.

In kakor se narodni moment šolstva še premalo širi in povdarja pred masami, kakor se še premalo vzgaja narod za narodno-šolski boj, tako se smisel za kulturno-šolski boj sploh ne širi in se demagogiji klerikalizma sploh ne stavijo nikaki protiteži.

V šolskih korporacijah reakcionarci strastno napadajo kulturno napredne interese šole, stoje vedno v ofenzivi; naši napredni zastopniki pa z nemo resignacijo to le konstatirajo izven zastopstva in stoje v defenzivi, ki znači vedno taktiko izgube.

Edini šolski boj, ki ga danes vsaj deloma vztrajno, če ne uspešno bojujemo, je nacionalni-šolski boj, ki ga imajo vsaj obmejno-južni kulturno-politiški voditelji našega naroda vedno pred očmi, in to v šolskih korporacijah in pred javnostjo.

Naprednim kulturno-političkim voditeljem slovenskega naroda pa kličemo: Še je čas, in ni še odbila dvanaesta ura, če se hočete zgeniti!

Prepričani smo, da ni malo elementa v našem narodu, ki bi se ne dal združiti na enoten program vsaj za kulturno šolski boj.

Zgodovina nas uči: Če bi se vztrajno nadaljeval boj, kakor se je svojčas vodil od napredne strani šolski boj zoper Lichtensteinov šolski predlog izven parlamenta, da bi klerikalizem sploh danes ne imel dostopa do šolskih vprašanj.

Beg Sičinskega iz zapora.

Znani rusinski visokolec Miroslav Sičinski, ki je pretečeno leto umoril gališkega cesarskega namestnika grofa Potockega, je v petek nenadoma in popolnoma nepričakovano pobegnil iz ječe v Stanislavu. V ječi so našli le njegovo jetniško obleko, sicer manjka vsak sled. Sičinski je bil kakor znano obsojen na smrt na vešala, a pozneje pomiloščen na 20 letno ječo. Begu so prišli na sled šele ob 4. uri zjutraj. Ob 2. uri ponoči je bil Sičinski še v ječi. Stanislavska ječa je obdana od 8 metrov visokega obzidja, tako da je beg čez zid popolnoma nemogoč. Zato je čisto jasno, da je morilec ušel s pomočjo jetniških paznikov, ki so bili podkupljeni. Pri svojem begu je moral Sičinski skozi osem jetniških vrat, katere neprestano stražijo pazniki.

Policija je konstatirala, da je bil beg Sičinskega že dalje časa pripravljen. Aretirala je vratarja Ivana Nudo, ki je že osem let v službi jetnišnice. Nuda zatrjuje, da je pospešil beg Sičinskega, da pa nima nikakih skrivcev. Vendar pa je čisto jasno, da sta skrivca še dva paznika, ki sta takoj po begu Sičinskega nenadoma izginila.

Sičinski je pobegnil v uniformi jetniškega nadpaznika, kajti vojaška straža je izjavila, da ni šla tekom celega dne iz ječe nobena civilna oseba. Brez dvoma je, da so beg pripravljali rusinski visokolec v Lvovu in stanislavski rusinski srednješolci, ki so nabrali za oprostitve Sičinskega okoli 100.000 kron.

Zadnja poročila zatrjujejo, da je beg že popolnoma pojasnjen. Sičinski se je nahajal v neki ječi v drugem nadstropju. Usodepolno noč je imel službo jetniški nadpaznik Sitlikov. Po zatrdilu Nude je dokazano, da je Sičinski zapustil ječo ob 4. uri zjutraj in nato odšel v klet, kjer se je preoblekel v uniformo jetniškega nadpaznika. Nato ga je Nuda sam peljal popolnoma do izhoda, tako da straže niso slutile ničesar hudega.

Policija domneva, da se nahaja Sičinski sedaj neke v Galiciji skrit in čaka samo ugodnega trenutka, da pobegne v Ameriko, kjer se tudi nahajata dve njegovi sestri.

DNEVNE VESTI.

Takih surovih psovanj, kakor smo jih izpod dobro znanega, že kar bolestone domišljavega peresa brali v „Dijaškem vestniku“ sobotnega „Slov. Naroda“ na naš naslov, smo bili vajeni doslej samo v „Slovenčevih“ predalih. Zagrešili nismo drugega, kakor da smo na nekaterih tipičnih slučajih pokazali tisto toliko v nebo povzdignvano „savansko“ „vzgojo značjev“ zadnjih let. Zato nas je grenko užaljen gospod Mi obsul z delikatnim izrazom „kloaka“, očita nam „duševne odpadke“, „lumparijo“, „ciganske politične nazore“ itd. — prav kakor bi hodil k Terseglavu, Štefetu in Lampetu v šolo. V resnici čudovito je, kakor more po predalih sobotnega „Slovenskega Naroda“ v „Dijaškem vestniku“ vezati svoje dolgočasne in neuzitne otrobe in na skrajno nekvilificiran način zmerjati celó pristaje stranke, ki jo „Slov. Narod“ zastopa, zelen in neodgovoren mladenič, ki doslej ni pod milim bogom še delal drugega, kakor svojo brezmejno zornost nadutost in neskončno neutemeljeno megalomanijo, prav kakor kak prazen klas, prodajal po Ljubljani — vsem spodobnim ljudem v strah in grozo. Ali mora sobotni „Slov. Narod“ res imeti v obliki „Dijaškega vestnika“ stalno kloako — da govorimo z besedami njega samega — za njegove duševne odpadke? Odgovor na to vprašanje res ni težaven, in upamo, da ga bodo merodajni činitelji tako razrešili, da bo — prav.

Štefe — pamet. Ravno pod tem naslovom smo že nekoč pozvali Štefeta, da naj nas toži. Konstatirali smo namreč sledeče: Štefe je spravljen potom korespondence Herzog na Dunaju najlažnejše vesti o Slovincih v nemške liste. Štefe je potom te korespondence poročal skrajno lažnjive vesti o glavni posojilnici, poročal o konkurzu Uč-

teljske tiskarne. Na dejstvu ne spreminja nič, ako je Štefe telefoniral sam na Dunaj poročilo o onih demonstracijah ali kdo drugi, dejstvo je le, da je bil Štefe ljubljanski informator te korespondence, torej da je mogoče njega namestnik na tak način mistificiral korespondenco Herzog! Isti štefe je poročal isti korespondenci o bivšem županu najškandaloznejše vesti, ki so jih pa preprečili slovenski dunajski žurnalisti. Na ta naša očitanja je Štefe uležil tožbo proti „Jutru“, vršila se je v naši redakciji hišna preiskava, a Štefe je nato brezpogojno umaknil svojo tožbo, ker se je zbal resnice! Sedaj „Narod“ pozivlja Štefeta, da naj ga toži! Pa Štefe tega gotovo ne bo storil, ker ima preveč masla na glavi, ker dobro ve, da bi mu sodna obravnava utislila pečat, ki ga ne izbrše nikdar več. Ali se uredništvo „Slovenca“ že spominja sodne obravnave v Gradcu, ko je neki časnikar imenoval nekega urednika „Grazers Tagblatt“ žurnalističnega šufta. Sodna obravnava je dokazala, da je bila ta psovka popolnoma upravičena kritiku podlega postopanja urednika „Grazers Tagblatt“ in graški Tagblatt je bil toliko pošten, da je takoj isti dan napodil iz svoje redakcije tega urednika! Štefe razširja po nemških listih laži o Slovincih, ki jih z največjo slastjo ponatiskujejo najneprtrnejši, nemško-nacionalni listi. Štefe se ne upa tožiti, a še vedno sedi v „Slovenčevih“ redakciji! Naj razmišljajo „Slovenčevi“ šefi o ti zadevi! Dokler pa Štefe ne toži in trpi na sebi ta očitanja, tedaj kake pojme moramo potem imeti o „Slovincu“ in njegovi redakciji! Slučaj „Grazers Tagblatt“ nam pove to jasno dovolj!

Občinske volitve v Dev. Mar. Polju. Kakor se nam javlja, naš predvčerajšnji dopis iz Vevč ne odgovarja resnici. Neodvisna kmečka lista sploh še ni sestavljena in se to zgodi šele ta teden.

V znamenju absolutizma. Dosedaj smo mislili, da smo samo v Ljubljani deležni neprestanih dohodov državnega pravdnika. Toda petkova številka v Zagrebu izhajajočega dnevnika „Hrvatski Pokret“ nam prica, da ima zagrebški državni pravdnik še veliko večje talente, kakor njegov bratec Luchsan v Ljubljani. „Hrvatski Pokret“ z dne 10. novembra izgleda sledeče: Prva stran razven petih vrst vsa konfiscirana. Druga stran vsa konfiscirana, nezaplenjen je le gledališki referat. Tretja stran razven 30 vrst vsa konfiscirana. Četrta stran je konfiscirana na 14 mestih, peta na 6 mestih, šesta konfiskacije prosta. Nehote smo pogledali še med inserati in na svoje veliko začudenje zapazili, da tjakaj ni posegel rdeči svinčnik državnega pravdnika. Tudi lep a smaten rekord, ki dokazuje, kako škandaloznih sredstev se poslužuje hrvaška vlada v boju proti opozicijskim strankam.

Sokolski zabavni večer delavnega društva Sokol I. v Ljubljani, ki se je vršil v soboto zvečer v Mestnem domu je izpadel — kakor izpadejo

vse prireditve tega društva — zelo lepo. Občinstva je bilo toliko, kolikor ga je moglo stati v dvorani, v čemur vidimo dokaz, da je Sokol I. zelo priljubljen in da je občinstvo z njegovimi prireditvami vedno zelo zadovoljno. Salonski orkester Sokola I. je igral res zelo dobro, vspele so pevske točke in tudi nastopi telovadcev. Razpoloženje je bilo izborno, veselje neprišljeno in je trajalo še dolgo čez polnoč. G. Mraku, ki je imel na veselici gostilno, moramo priznati, da je občinstvo v vsakem oziru zadovoljilo, ali priporočili bi mu, da bi prodajal drugkrat slovensko tolstovrsko slatino.

Za zgradbo doma Sokola I. je daroval g. Reich 5 K, drugih 5 K je pa že nabral v „Narodni kavarni“; teh deset kron hrani naše upravnštvo. Lepa hvala!

Občinske volitve v Vevčah. Kakor se nam poroča, naš včerajšnji dopis iz Vevč ne odgovarja resnici. Kandidatna lista še ni sestavljena in se to zgodi šele v par dneh. Neodvisni kmetje bodo že storili svojo dolžnost in izpodbijali dosedanjemu županu stolec, tajniku pa pokazali pisarniška vrata.

Rybař in Tripolitani. Ponesrečeno vprašanje poslanca Rybařa o dogodkih v Tripolitaniji grozno grize „Edinost“. Dasi prinaša iz Dunaja dolga poročila o velepomembnem nastopu Rybařa in govori, kako je Malfatti s svojim odgovorom navedel, vendar dobro ve Rybař, kakor tudi „Edinost“, da je bila ta Rybařeva interpelacija popolnoma ponesrečena, kar je izjavil tudi dalmatinski poslanec Tresić-Pavičić, ko je rekel, da bi tako interpelacijo mogel vložiti kvečjemu kak Nemeč, ne pa Jugoslovan. Edinosti ne pomaga nič njena jeza, dejstvo je, da je Rybařevo vprašanje našlo v parlamentu enak odziv, kakor ga je zasluži, ker v avstrijskem parlamentu sede možje, ki ne zajemajo svojih informacij iz podkupljivih nemških in dunajskih listov, ki vedo presojati pisanje teh žurnalov, a obenem čitajo tudi druge časopise. Je že taka naša politika, Ravnihar interpelira radi nepostavnege zapostavljanja in zaničevanja slovenskega jezika, Rybař se pa zanima za Tripolitanijo, Ravnikarju je dolžno za njegov nastop vse Slovenstvo, Rybařa bodo pa bralci proglasili svojim častnim šejkom!

Ja Bauer — das ist was anderes! Nemški poslanci na Dunaju so najdostojnejše proslavili tudi v parlamentu obletnico rojstva pesnika Schillerja, ki se proslavlja te dni v vsi Nemčiji. Dokazali so svojo kulturo, dokazali kaj so se naučili od svojih kulturnih mož! S pasjim bičem, klofutami, žuganjem z revolverji so proslavljali svojo kulturo. Taki prizori med Nemci so nam Slovonom samo v zadoščenje, ker taki prizori sami po sebi zaničavajo ono vedno hlastanje nemških kričavev o naši manjvrednosti. Slovanski poslanci so ploskali pobalinskemu pretepu dveh reprezentantov nemškega kulturnega naroda, s tem so pokazali svojo obsojdo in svoje zaničevanje onim, ki

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

— Zaradi vas, gospa! Zarota je moje delo! In namen te zarote, krvi, ki bo tekla, in solz žalovanje, ki bodo namakale Benetke, je bil, osvojiti si vas! ... Mislim sem pri sebi, da če se dvignete tako visoko, morebiti ne boste več videli tega, kar se je zgodilo nekoč spodaj v nižavi! ... Mislim sem, da bo vladarica Leonora pozabila sovraštvo gospe Altieri. Zaradi vas, pravim, samo zaradi vas sem delal, snoval in iskal vsa ta leta, kupil tega, mučil onega, strahoval nasprotnike, ogreval mladežne in navduševal prijatelje. Vam, samo vam je bilo posvečeno to delo, ki me je stalo toliko neprespanih noči; zaradi vas sem začel to ogromno podjetje, v katerem sem cela štiri leta tvegval svoje življenje in spal takorekoč z glavo na krvnikovi kladi! ... Oddahnil se je in dejal na to:

— Odkram se. Ker hočete biti vladarica v doževski palači, je brezpomembno zame, postati dož. Leonora niti ni trenila z očesom.

Zdelo se je, da ga ni slišala.

— Ponujam vam torej nekaj drugega, je nadaljeval Altieri, vedno bolj razvnet. Zapustiva Benetke; idiva, kamorkoli vi hočete, živiva, kakor vam drago. Se jutri pojdeva iz tega mesta. Zapustil bom svoje tovariše, in kakor sem bil zaradi vas pripravljen postati junak, tako postanem zaradi vas izdajalec. Ali hočete? Recite: ali sprejmete?

— Povejte mi, Altieri, ali ste vrgli Imperijino pismo v skrinjo za ovadbe?

— Kaj hočete reči? je zajeljal kapitan.

— Mislim, da ste me slišali? ... Imperija je pisala Dese-torici, da je Roland Kandano umoril Ivana Davila. Ali niste vi narekovali tisto pismo, Altieri?

— Laži! Laži! Takšne podlosti nisem zmožen, je zarohnel Altieri.

— O oče! je vzkliknila Leonora in iztegnila roko. Ali ga

slišite? Tako govori kljub temu, da je prisegel, da bo govoril resnico. Altieri, ko je bilo tisto pismo napisano, kdo izmed vas ga je vrgel v skrinjo? Saj mi je znano, da vas je bilo več skupaj, ko ste skoali načrt, zvaliti umor na Kandiana.

— Laži! Laži! je rjul Altieri, ki so se mu lasje ježili od groze. Jaz nisem svetoval Imperiji ničesar; nobeno pismo ni bilo vrženo v skrinjo.

— Altieri, kdo pa je napovedal mojemu očetu sestanek na trgu sv. Marka, par minut pred sestankom morilcev v Imperijini palači? Povejte, oče, povejte! je zaklicala Leonora, držeča mrlj-čar za roko in tresoča jo strastno, kakor da bi ga hotela v resnici predriniti. Zbudite se, oče! Govorite! Povejte Altieriju, kaj ste videli! Povejte mu še enkrat vse, kar ste povedali meni!

— Saj priznam! Priznam! je vzkliknil Altieri s smrtno grozo in z glasom človeka, ki mu rinejo nož v grlo. Saj je resnica! Vse je res! Vse! Ravnal sem zločinski! Bil sem hudodelec! Bembo me je zapeljal s seboj, tisti večer, ko sva poslušala z vrha doževske palače, kako radostno proslavlja beneško ljud-svo Rolanda in Leonoro. Besna ljubosumnost, krvava zavist mi je žrla srce. Da, jaz sem tisti, ki je prišel k Dandolu, da napravi zadnji poizkus. Jaz sem šel h kurtizani, jaz sem odobril ovadilno pismo; jaz sem skrbel za to, da je prišlo v skrinjo! Jaz, Leonora, jaz! Bil sem zločinec, da! Vedi torej! ... Če bi bilo treba ravnati še nizkoteje, še bolj podlo in še bolj hudobno, če bi bilo treba odpreti pekel in stopiti na čelo njegovih demonov, da užugam nebo, Leonora, se ne bi obotavljal, samo da te iztrgam Rolandu! Oh, zločini! Kolikor zločinov bi bilo treba, bi jih storil, da postaneš moja in prenehaš ljubiti njega, ki ga tolikanj sovražim. Potopil bom Benetke v grozo in izpremenil njih kanale v reke krvi, a našel bom tvojega Rolanda! Oh, on me je že premagal! Zasmehoval me je, v obraz me je bil s svojim zaničevanjem! Ponizal me je tako, da so kričale v meni najskritejše nitke mojega ponosa! Toda, vidiš, vse to ni nič! ... Naj me Roland tepta s svojim poniževalnim usmiljenjem, naj me pomilošča, naj me psuje — on to ne šteje! Kar šteje in ga obsoja, kar je vzrok, da hočem napraviti v Benetkah revolucijo, da ga dosežem tem lažje, in da mu bom z lastno roko razparal život in se opajal s krvjo njegovega prokletega srca, je to, da ga ti ljubiš! ...

Zadihaje se, grlo kakor polno žerjavice, s krvavimi očmi je stopil Altieri po teh besedah proti Leonori.

Ona se ni genila.

Opiraje se z roko na hrbet naslonjača, je strmela na mrtvega očeta, ki je bil strašna priča tega besnega prizora.

Altieri je pesti so se dvignile, kakor da bi hotel zdrobiti Leonoro v prah.

Šele zdaj je obrnila glavo proti njemu.

— Le dovršite, je dejala s tihim in presunljivim glasom, le dovršite svoje delo. Ko ubijete mene, ne bo nikogar več okoli vas, ki bi ga morali umoriti.

V gesti obupnega gneva je Altieri povsili dvignjene roke. Umaknil se je nazaj.

— Prešestnica! je zarohnel.

Zdaj, ko je čutil svojo onemoglost, so mu silile psovke na blede ustnice.

Leonora se je stresnila.

— Da, prešestnica! je nadaljeval. Prešestnica v mislih, prešestnica v tej ljubezi, ki se ne upate niti priznati, niti utajiti. Jaz sem vsaj odkritosrčen ali ne? Ljubil sem vas Ljubim vas še vedno, s pravo pravcato blaznostjo. In kaj sem storil drugega kakor to, kar sem moral storiti, da vas spravim popolnoma v svojo oblast. Vi pa, ki ste ljubili drugega, ste privolili v to, da nosite moje ime! V rodbini je izdajstvo priljubljeno, kakor se vidi! Podeduje se od očeta do hčere! ... Odgovorite vendar! Odgovori, nesrečnica! Kaj imaš povedati? Govori!

Leonora je odgovorila:

— Povedati vam imam, da vas pomiloščam! ...

— Vi! ... Vi! ... me pomiloščate! je zarohel Altieri.

— Ali mi niste rekli, da vas je Roland pomiloštil? ... A ženska se mora v vseh točkah ravnati po mislih tistega, ki ga ljubi.

Altieri si je segel v lase.

— Oh, je zarjul, da bi jo mogel ubiti! Zdrobiti jo! A ne ... prevec bojazljiv sem ... prevec jo ljubim! ...

— Idite, Altieri, je zaključila Leonora, pomiloščam vas ... kakor vas je on pomiloštil! ...

(Daje.)

Tu se je pripetilo, da se je Grk sam izdal, potem, ko se je tako dolgo previdno držal v zatišju. Nameraval se je podati s svojim ropom v Carigrad, v pristanišču je že bila pripravljena ladja za odhod. Predno se je pa odpeljal, je še hotel objeti svojega starega prijatelja, ki mu je bil vedno naklonjen, in se od njega posloviti. Ta se je imenoval Zaccaria Grimo.

„Ne morem ti povrniti vseh dobrot, katere si mi izkazal“, mu je rekel, „sedaj odpotujem mogoče za vedno; aosi torej ta prstan v spomin name“.

Zaccaria Grimo je sprejel darilo. Ko je pa bil sam in ogledoval dragocen kamen, ki je bil vdelan v prstan, se je takoj prepričal, da ima veliko vrednost. Tako darilo ni bilo v nikakem soglasju z premoženjskimi razmerami njegovega prijatelja. Tu mu je prišla na misel tatvina v cerkvi sv. Marka; bal se je sam zase, če obdrži prstan. Hitel je k prokuratorju in mu pokazal dragotino. Le-ta jo je takoj spoznal, in eno uro pozneje se je nahajal tat v rokah pravice. Obsojen je bil na smrt. Vendar si je izprosil štamathi še neko nenavadno milost. Žele je namreč, da ga obesijo z zlato verižico, katero je tudi ukrad, in ki jo je posebno cenil. In res so ustregli njegovi prošnji.

Grozodejstva v vojnah.

V zadnjem času se zelo veliko govori in piše o grozodejstvih italijanskih vojakov v Tripolitani in naša ljuba Evropa se tako zgraža nad temi gospodarstvi, ki niti dokazana niso, da bi človek mislil, da se nahaja civilizacija v Evropi res že na tako visoki stopnji, da se evropski narodi resnično in odkritosrečno zgražajo nad temi resničnimi, ali pa samo dozdevnimi grozodejstvi.

Ali kdor bi to mislil, bi se motil, ker Evropa ne kriči radi grozodejstev, ampak radi Italije, ki jo mnogi sovražijo in sicer nekateri iz nacionalnega nasprotstva, drugi za to, ker so ji nevoljšivi radi Tripolitani, tretji pa za to, ker so jim Turki iz kakršnegasibodi vzroka simpatični.

Civilizacija in kultura ne igrata tukaj niti najmanjše vloge, resnično in odkritosrečno obsojajo vsaka grozodejstva v vojni samo oni, ki so nasprotniki vojne in militarizma sploh, torej oni, ki vedo, da je vojna sama po sebi nekulturna stvar in da prinaša sabo razna nekulturna dejanja.

Kaka grozodejstva so se vršila od strani evropskih čet v Kini, kamor so prišle v imenu kulture in civilizacije — ropati in klati! In kdo je takrat protestiral in se zgražal? Mari dunajsko in berlinsko časopisje? Kaj še, to časopje je ploskalo in zahtevalo najtežje kazni za Kitajce, ki so — ravnotako kot Arabci v Tripolitani — branili svojo domovino pred požrešno Evropo!

Spominimo se nemško-francoske vojne 1. 1870—71. Ali je dunajsko in berlinsko časopisje takrat protestiralo in se zgražalo, ko so nemški vojaki streljali kar v masi Francoze, ki so jih dobili z orožjem v roki in niso bili uniformirani? To časopisje je vse to odobraval, češ, sovražnik je samo vojak, ki se mu mora — ako se živega dobi v roke — pustiti življenje, s civilnimi prebivalci se pa mora postopati, ako se dobi pri njih orožje, kot s uporniki, t. j. postreli naj se jih!

In v vojnah, ki jih je vodila Avstrija v Italiji, je bilo kaj kulture? Napisati bi se dalo cele knjige o grozodejstvih avstrijskih vojakov. Ali so se takrat na Dunaju kaj zgražali? Nihče niti omenjal ni vsega tega, to so bile malenkosti, na katere se ni bilo treba ozirati!

Pravičnosti pač ni nikjer; kar je enemu dovoljeno ni dovoljeno drugemu, kar je pri enemu kultura in civilizacija, je pri drugemu barabstvo in divjaštvo.

Ne obsojamo vojakov, ampak obsojamo vojno kot nekulturno institucijo, ki ne more služiti kulturi. Smešni so oni, ki obsojajo grozodejstva italijanskih vojakov v Tripolitani, ena-kih grehov, ki so jih sami zakrivali svoječasno v enaki ali pa morda še večji meri, pa nečejo videti in vedeti za nje.

„Slovenec“ ali „Edinost“ poroča gotovo zopet, da branimo Italijane, ker sedaj je moderno in to je tudi zelo važno — „patriotično“ udrihati po Lahih. Ali mi hočemo služiti resnici in pravici za to obsojamo vojno kot nekaj nekulturnega, ker prinaša sabo grozodejstva, ki so se v vojnah vedno dogajala, dogajajo se še danes in se bodo dogajala še vedno, dokler bo sploh — vojna!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Vlada in češki enotni klub.

Dunaj, 12. nov. Predsednik češkega enotnega kluba dr. Fiedler je

izjavil, da na vstop čeških poslancev v vladni blok ni niti misliti. Čehi tudi ne dodo storili nobenega koraka, ki bi prisilil vlado k pogajanjem s češkim enotnim klubom.

Poljedeljski portfelj.

Dunaj, 12. nov. Kakor se zatrjuje, prevzame dr. Braf vseeno poljedeljski portfelj. Z druge strani se pa poroča, da se bo tozadevno grof Stürgkh v kratkem prišel pogajati s češkim agrarcem, bivšim ministrom Brádom.

Češki radikalc za skrajno obstrukcijo.

Praga, 12. nov. V skupnem češkem klubu so radikalc vložili predlog za najskrajnejšo opozicijo proti sedanji vladi. Predlog podpirata tudi prof. Masaryk in Dr. Stransky. Proti so se izjavili mladočehi. Agrarci še niso zavzeli končnega stališča.

Skupščina „Nationalverbanda“.

Dunaj, 12. nov. Danes se je vršila na Dunaju skupščina „Nationalverbanda“, katere se je udeležila velikanska množica ljudstva. Na programu je bil protest proti italijanski pravni fakulteti in češkim šolam na Dunaju. Glavni govornik Pollauf je vehementno napadel vlado in krono radi Slovanom prijaznega stališča in na vse pretege hvalil značaj nemške cesarske rodbine. Tekom Pollaufovega govora so neprestano vpili: „Hoch Hohenzollern! Po shodu se je vršil sprevod po mestu. Ljudstvo je pelo „Die Wacht am Rhein“ in klicalo: „Hoch Bismarck in Hohenzollern“.

„Vaterland“ preneha izhajati.

Dunaj, 12. nov. S 1. decembrom t. l. preneha izhajati znani dunajski klerikalni dnevnik „Vaterland“. Kot vzrok se navaja dejstvo, da je Pijeva družba odpovedala listu podporo in sicer na zahtevo nadškofa Nagla.

Beg Sičinskega.

Lvov, 12. novembra. O Sičinskem še sedaj ni nobenega sledu. Policija je prepričana, da se nahajaja še v Galiciji in se najbrže skriva v kakem grško-katoliškem samostanu. Zato se je državno pravdnitvo obrnilo na grškega metropolita s prošnjo, da dovoli hišno preiskavo po raznih grško-katoliških samostanih.

Italijansko-turška vojna.

Italijanska akcija v Egejskem morju. Protest Avstrije in Nemčije.

Dunaj, 12. nov. Radi predstoječe akcije italijanskega brodogoja v Egejskem morju vlada v tukajšnjim zunanjem ministrstvu precejšnje zaburjenje.

Pariz, 12. nov. V diplomatskih krogih se zatrjuje, da sta Avstrija in Nemčija protestirali proti italijanski akciji v Egejskem morju in že izročili v protest po svojih poslanikih. Italijanski zunanji minister je nato v posebni noti Avstriji zelo ostro odgovoril, kjer izjavlja, da Italija odločno protestira proti vmešavanju Avstrije in Nemčije v vojno in povdarja, da bo Italija z vso brezobzornostjo končala svojo vojno s Turčijo.

Boji pred Tripolisom.

Rim, 12. nov. Včeraj popoldne je zopet prišlo do manjših spopadov pred Tripolisom, v katerih so pa bili Turki poraženi. Turški artileriji primanjkuje smodnika.

Rim, 12. nov. General Caneva poroča, da se zbira turške čete pred Tripolisom in Homsom.

Razne vesti.

* Ukradeni briljant v očesni votlini. Iz Braille se poroča: V Trapecutu v Mali Aziji so neznani tatovi oropali trgovino zlatarja Bonlijeja. Med ukradenimi dragocenostmi se je nahajal tudi neki dijamant zelo velike vrednosti. Policiji se je sicer posrečilo vjeti par tatov, o tatu, ki je ukradel dijamant pa ni bilo ne duha ne sluha. Slučajno pa se je pred kratkim neki Turek, ki je imel dijamant v očesni votlini, spril s stražnikom. Ko nečno je prišlo med obema do pretepa, tekem katerega je padel Turku dijamant iz očesa. Stražnik je dragoceni kamen takoj pobral in ga vrnil zlatarju, Turka pa izročil sodišču.

* 1700 kg v 17 urah. V nedeljo je dospel v rusko provinco Kurland ob Baltičkem morju francoski zrakoplov Picardie z dvema zrakoplovcema. Zrakoplov se je vzdignil v Compiegne na Francoskem in v višini 1600 m preletel po 100 km na uro. Zrakoplov je preletel progo 1700 km v 16 in pol urah.

* Tifus v Ivovski okolici. V Ivovski okolici se je dojavil tifus, ki zahteva velikanske žrtve. Tekom zadnjega tedna je umrlo 87 ljudi. Med deželnim odborom in Ivovskim magistratom je prišlo do hudega prepira, ker se magistrat brani ustanoviti izolirano bolnišnico.

* Poroka v zaporu, medeni tedni v Sibiriji. V vojaški jenišnici v Petrogradu se je vršila te dni po-

roka stotnika Postnikova, ki je bil obsojen radi veleizdaje na osem let težke ječe. Njegova soproga je nemška pevka Siecke. Po poroki so odpeljali Postnikova v Sibirijo, kamor mu je prostovoljno sledila tudi njegova nevesta.

* Velikanska sreča. Urar in zlatar Gustav Slavek v Osijeku na Hrvaskem je zadel glavni dobiček državne loterije iz leta 1860. v znesku 600.000 K.

* Banditi v avtomobilih. Včeraj zjutraj je prišlo šest roparjev v igralnico Antonijo La Barbarija v hiši št. 59 na drugi aveniji v New Yorku, kjer je bilo 50 moških. Roparji so potegnili revolverje in ukazali navzočim, da se postavijo v vrsto in jim drug za drugim izroče svoj denar in dragocenosti, ki jih imajo pri sebi. Roparji 900 dol. v gotovini in za 700 dol. zlatnine, na kar so se vsedli v avtomobil, ki je čakal pred hišo in se odpeljali. Policija nima dozdej nobenega sledu o drzovitih roparjih.

* Farška osveta na mrtvem človeku. Farška neumnost in zagrizenost ne preganja samo živih ljudi, ampak sega celo preko groba in niti pred smrtjo nima spoštovanja. V Flagenu na Luksemburškem je umrl rudar, ki se je bil ponesrečil v rudniku. Čeprav je hodil vsako nedeljo redno k maši, ga mestni katoliški župnik vseeno ni hotel cerkveno pokopati, češ, da o Veliki noči ni šel k spovedi in k obhajilu. Ob dveh ponoči so prišli po mrtvega štirje možje od magistrata, pograbili mrtvo truplo, ga vrgli preko zida na pokopališče in ga zakopali v nekem kotu med trnje in plevel. — Zaradi take farške surovosti se je prebivalstvo silno razburilo. Vladni komisar, ki je prišel na lice mesta, je odredil, da se truplo v navzočnosti zdravstvenega nadzornika izkoplje; ob velikanski udeležbi domačega prebivalstva so mrtvega pokopali med drugimi grobovi, mladina pa je položila na grob venec iz najlepših cvetic.

* Delodajalec je odgovoren za malomarnost delovodje. V City Court v New Yorku je razsodila porota, da je delodajalec odgovoren za nezgode, ki so se zgodile vsled malomarnosti delovodje. Povod za to razsodbo je dal slučaj delavca Martina McGowan. Le-ta je delal meseca novembra lanskega leta pri Alphons Custodis Chimney Constructions Co. v Bayonne, N. J. Delovodja je poklical njega in druge delavce od dela, in vsi so se peljali po dvigalu navzdol. Pri dvigalu je bil sam delovodja, ki je naenkrat izgubil kontrolo nad strojem in delavci so padli na tla. McGowan je bil težko ranjen in je tožil družbo. Zastopnik družbe je dejal, da ni odgovorna za malomarnost delovodje, porotniki so pa nasprotno razsodili in prisodili poškodovanemu delavcu 2000 dolarjev.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik
Milan Plet.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

Mali oglasi.

Beseda 5 vln. Najmanjši znesek 50 vln. Pisnim vprašanjem je priložiti znanako 20 vln. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Vajenec za krojaško obrt sprejme tvrdka A. Kunc, Ljubljana. 678/10—6

Oženjen hišnik obenem pisarniški sluga in skladiščnik se sprejme proti prostemu stanovanju in kurjavi, nadaljna plača po dogovoru. Oseba predstava pri V. Scagnettiju, Cesta na Rudolfovo železnico 16, tovarniški kontoar. Reflektira se samo na neoporečne osebe, razumne, zdrave in delavne. 684 3—3

Aktivist se sprejme takoj v stalno službo. Stalna plača in provizija po dogovoru. — Ponudbe na „Prvo anonimno pisarno“ v Ljubljani.

Stanovanje z dvema sobama, pritlikinami ter vrtom se odda takoj ali za januar, Rožna dolina št. 155. 690/3—3

Prodajalka, ki je zmožna voditi trgovino z mešanim blagom (filijalko na Bledu) in ima kavicjo se sprejme pri O. Homan v Radovljici.

Mladenič, prost vojaščine s 4 gimnazijskimi razredi ter 3 pripravnicami želi primerne službe. Ponudbe pod „Rezervist“ v „Prvo anonimno pisarno“. 693 3—2

Jutri v torek se otvori

Prva

Ljubljanska higijen.

mlekarna

v Lingarjevi ulici št. 1,

Palače meščanske imovine.

Zajamčeno polno mleko in mlečni izdelki.

Kupujte „JUTRO“.

Izvod samo 6 vinarjev.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom

raznovrstne skrivljenje hrbtince, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. je v Gosposki ulici št. 8, pritično.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 4. do 5. ure popoldan istotam.

Ljubljana **Minka Horvat** Sv. Jakoba trg št. 6

modistinja,

priporoča svojo veliko zalogo damskih klobukov, športnih kap in vseh modistovskih potrebščin. Popravila točno in najceneje.

Lepo in belo lice

kakor tudi gladke in nežne roke podaja brez dvoma blagodišča krema brez maščobe

„OLIMPIA“.

„OLIMPIA“ preparati odgovarjajo zahtevam najmodernejše kozmetike, ter so kot taki najuspešnejše in popolnoma neškodljivo sredstvo za negovanje kože.

Krema „OLIMPIA“ mali lonček K 1-20.

Krema „OLIMPIA“ veliki lonček K 2—.

Puder „OLIMPIA“ rosa K 1-50.

Puder „OLIMPIA“ creme K 1-50.

Puder „OLIMPIA“ beli K 1-50.

„OLIMPIA“ preparati se dobijo samo v lekarni

Ubald pl. Trnkoczy v Ljubljani

zraven rotovža.

Krasne novosti za jesensko sezijo

In po že znano najnižjih cenah dobite

v modni trgovini **PETER ŠTERK**.

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek l' kako-vosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice itd.

== Roman ==

„Ljubimca beneška“

bo kmalu končan in potem pričnemo takoj priobčevati nov, ravnotako zanimiv roman, na kar že sedaj opozarjamo vse cenjene čitatelje „Jutra“.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani oče, stare oče, brat, gospod

Martin Šterk

jetničar v pokoju in hišni posestnik

v soboto ob pol 7. uri zvečer po dolgi mučni bolezni previden s sv. zakramenti za umirajoče v 82. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika bo danes, v ponedeljek, dne 13. novembra 1911 ob pol 4. uri iz hiše žalosti Kladezna ulica št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v trnovski farni cerkvi.

V LJUBLJANI, dne 13. novembra 1911.

Vnučki in vnukinje.

Amalija Baloh roj. Šterk, hči.

Kmetska posojilnica

r. z. z n. z.

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

4 1/2 0/0

Ljubljanske okolice

v Ljubljani,

brez vsakršnega odbitka.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Naročajte in kupujte „JUTRO!“

Dobro smo računali

in prav izvolili, da obiskujemo laško kuhinjo ki je po dobri kuhinji, in pristni kapljici ter točni postrežbi znana širom Ljubljane.

Priporočamo jo tudi Vam!

Obiskovalci.

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezene, Jabots, šerpe, damski ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentirja, porte, žnore, resice, dišave, mila i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Iako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane četrtletno K 1.80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer in Hörngl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno edini zastopnik na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18.—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Violine od 5 K naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglasevanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK c. kr. izvedenec in učitelj Glasb. Mat.

Ljubljana, Kongresni trg šte. 15.

Priložnost za dober nakup!

Dobil sem pod polovično ceno veliko partijo dolgih krasnih raglanov za dame, katere tudi pod isto ceno oddam.

Komad od **K 40** stane samo **K 20.**

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5

Ogromna zaloga izgotovljenih oblek, raglanov, površnikov ter zimskih sukenj za gosp. in dečke.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

prilaga svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarske in knjižniške stroške spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.
Muzikalije.

Telefonska št. 118.



Najmodernejša črka.
Litografija.

Telefonska št. 75.307.

Eternit

ETERNIT-tovarna

Patent HATSCHEK

Najboljše pokrivanje streh

General. zastop: V. Janach & Co., Trst.

Glavna zaloga:

T. Korn, Ljubljana.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana, Jurčičev trg 3

prilaga svojo veliko zalogo raznih jestevin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, ko- njaka in šampanjca.

Eksport kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v kom- sijsko prodajo.

Številka telefona 291.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najrazumnnejših kombina- cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Vse čisti dobiček se razdeljuje zavaro- vancem; dosedaj se ga je izplačalo K 2.495.719.—

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reserve in fond K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.356.860.58.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovenske-narodne uprave.

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Zavaruje proti tatvini, razbitju oglebel in okenskih plošč.

Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje in študuje dobička lastne podpore v narodni in občinski namene.

Del. glavnica: K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Promese za bližnja zbiranja:

Promesa ogr. prem. srečke, cela à K 18.—, polovica à K 9.—.

Promesa ogr. hipot. srečke à K 5.—

Promesa zem. srečke I. izd. à K 8.—

Zbiranje dne 15. novembra t. l.

Zbiranje dne 15. novembra t. l.

Zbiranje dne 16. novembra t. l.

Glavni dobiček K 240.000.—.

Glavni dobiček K 40.000.—.

Glavni dobiček K 90.000.—.

Promese za 1 celo ogr. prem., 1 zem. in 1 ogr. hipot. skupaj samo K 25.—.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.